

ПОГЛЯДИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ

МЕТА

ВІЯВИТИ УЯВЛЕННЯ ТА ПЕРЕКОНАННЯ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ(ОК) ЩОДО ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ», ЗОКРЕМА:

Зрозуміти, як **молоді люди бачать свою національну ідентичність** у ширшому євроатлантичному контексті у зв'язку з цінностями та принципами сучасних демократій;

Дослідити, як **вони сприймають «історичні та культурні наративи»**, що формують їхнє відчуття приналежності до української спільноти;

Зафіксувати будь-які зміни в розумінні того, що означає бути українцем(кою) **після повномасштабного російського вторгнення** у 2022 році.

МЕТОДОЛОГІЯ

Була використана комплексна методологія поєднання кількісного та якісного підходів

КАБІНЕТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

ТРАВЕНЬ 2023

ЯКІСНИЙ КОМПОНЕНТ

ЛИПЕНЬ 2023

9 ФОКУС-ГРУП

6 ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

КІЛЬКІСНИЙ КОМПОНЕНТ

ЛИСТОПАД - ГРУДЕНЬ 2023

1532
В УКРАЇНІ

534
В ПОЛЬЩІ

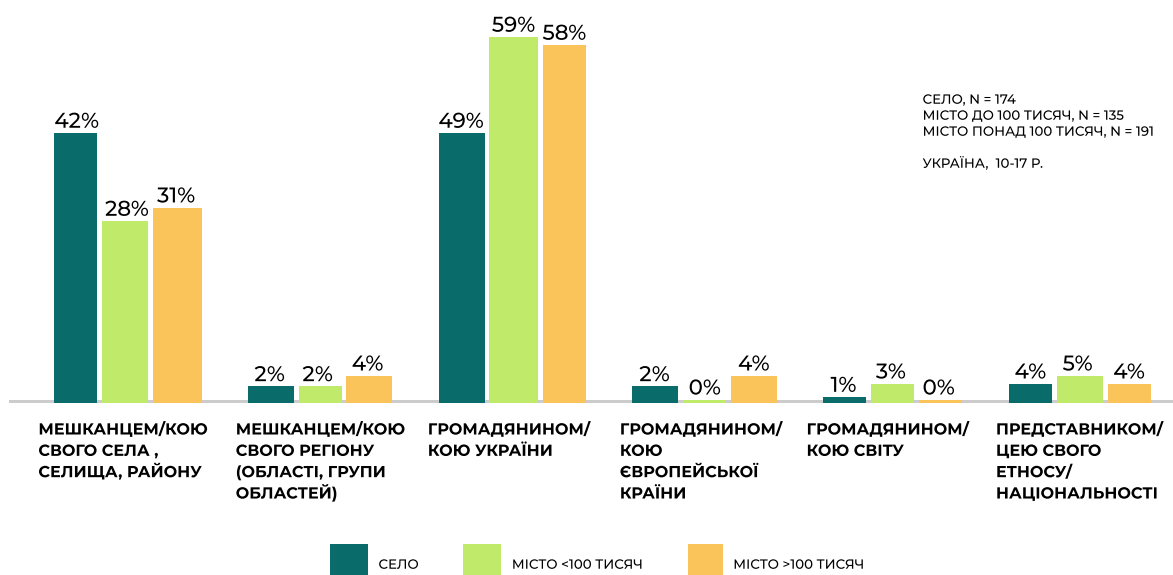
ПРЕЗЕНТАЦІЯ Й РОЗПОВСЮДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

СІЧЕНЬ 2024 - ДОТЕПЕР

➤ Розвиток громадянської ідентичності серед дітей є важливим, оскільки це **сприяє зміцненню їхньої приналежності** до національної спільноти, підвищенню патріотизму та активної участі у суспільному житті.

➤ Молодь віком **10-17 років з сільської місцевості частіше ідентифікує себе** з місцевими (сільськими) громадами, ніж їхні міські однолітки, тоді як молодь 18-35 років здебільшого ідентифікує себе як українців, незалежно від місця проживання.

Ким із запропонованого переліку ти себе вважаєш в першу чергу?

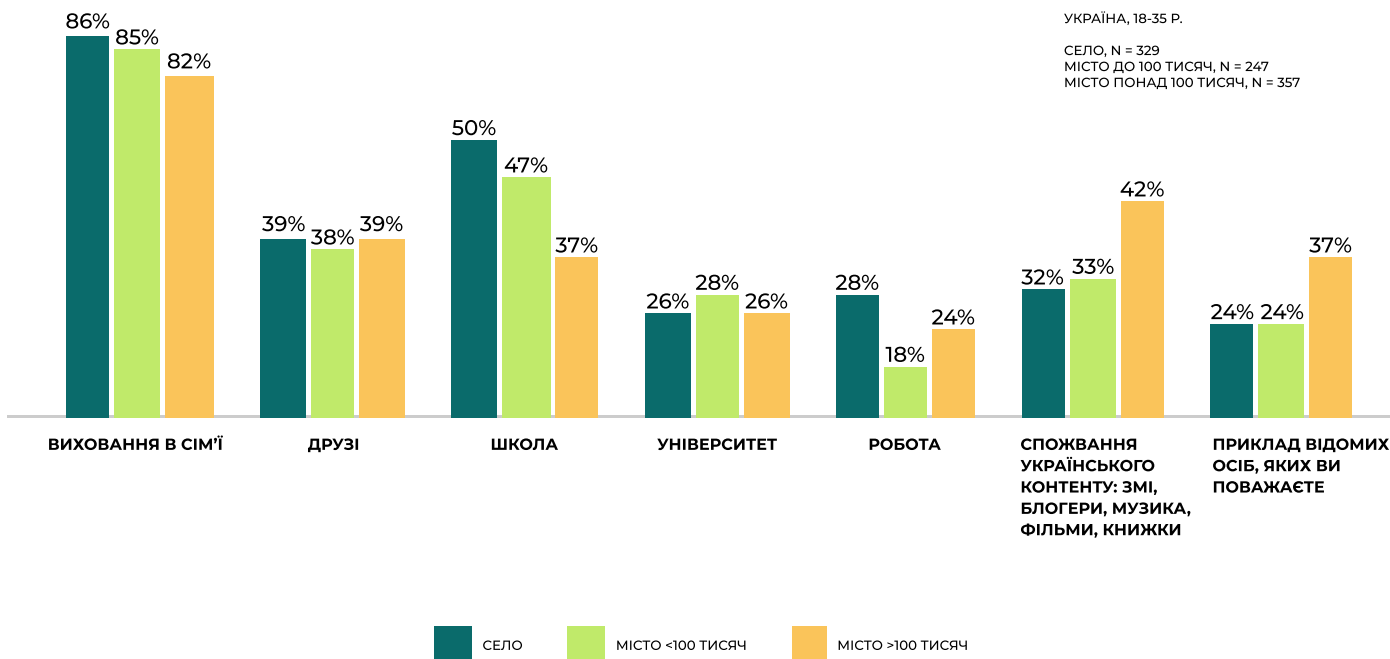
РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Показувати молоді, що вони - частина України та мають спільну історію та спільні інтереси. Це можуть бути ігри з залученням молоді з різних типів населених пунктів, як міст, так і сіл, поїздки з екскурсіями, розробка медіаконтенту направлено на об'єднання українців;
- Підтримувати та розвивати уроки, направлені на формування національної ідентичності молоді та стимулювати створення українського контенту молодими людьми.

ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ

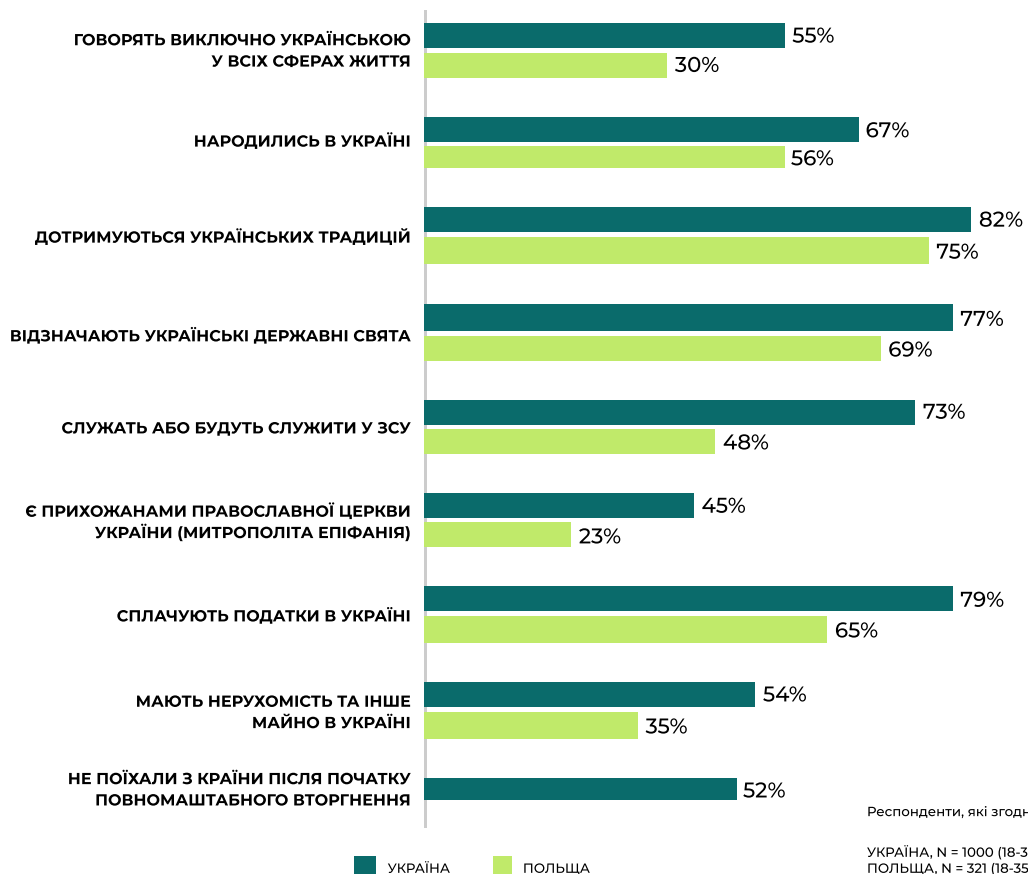
- Вплив на формування патріотизму молоді 18-35 років в селі має в першу чергу **родина та школа**, в той час, як для великих міст - родина та споживання українського контенту. Приклад відомих осіб як фактор патріотизму вказується частіше серед молоді міст.
- Висновок:** Для усіх типів населених пунктів у формуванні патріотизму **ключову роль відіграє сім'я**. Для сіл важливу роль також відіграє **школа**, тоді як для великих міст - **споживання українського контенту**.

Що насамперед сформувало Вас, як патріота(тку)?

ДЛЯ МЕНЕ УКРАЇНЦЯМИ Є ТІ, ХТО

Українцями в першу чергу я вважаю тих, хто

МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

- Для молоді, що **перебуває в Україні**, українцями є насамперед ті, хто дотримуються **українських традицій**, **сплачують податки** в Україні, відзначають українські державні свята, служать чи будуть служити **в ЗСУ**.
- Для молоді в Україні важливим показником «українців» є **перебування в Україні** після початку повномасштабного вторгнення.

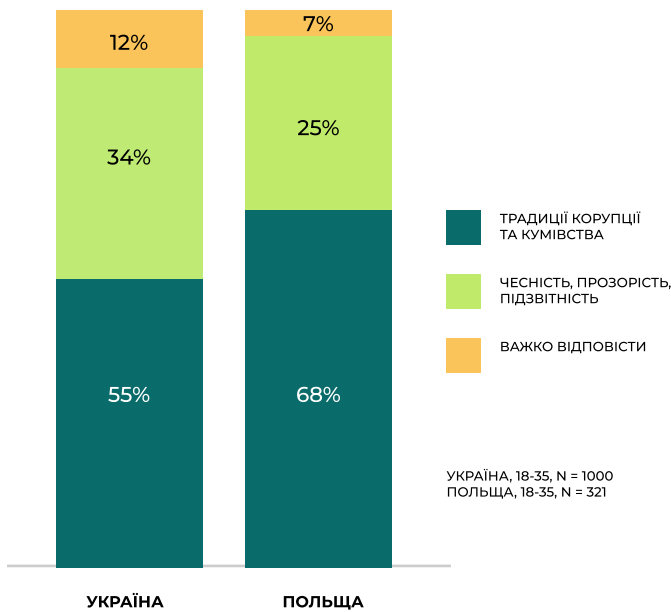
МОЛОДЬ В ПОЛЬЩІ

- **Дотримання традицій, святкування національних свят** (таких як День Незалежності, День Конституції), допомагає молоді краще усвідомити свій зв'язок з Україною.
- Спілкування українською мовою, актуальна чи **потенційна служба в ЗСУ**, а також **володіння нерухомістю** чи іншим майном в Україні визначає особу як українця в порівнянні з молоддю, яка перебуває в Україні.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Посилювати культурні та освітні ініціативи**, спрямовані на збереження українських традицій і національних свят серед молоді в Україні та за кордоном;
- **Організувати заходи**, які сприяють зміцненню національної ідентичності та підтримці зв'язку з Україною для молоді, що виїхала за кордон;
- **Проводити інформаційні кампанії**, що підкреслюють важливість активної громадянської позиції, зокрема сплати податків та підтримки ЗСУ;
- **Залучати молодь до обговорення**, підготовки та відзначення українських державних свят, що сприятиме підвищенню їхньої залученості та усвідомленню національної ідентичності;
- **Популяризувати українські народні традиції** серед молоді та створювати контент, в якому розповідати яким складним шляхом Україна отримала та підтримує свою незалежність;
- **Розробляти контент, направлений на вертеп, українські народні традиції та прикмети**, які б допомогли молоді краще дізнатися про традиції народу;
- **Залучати регіональні медіа, онлайн-платформи та відомих блогерів** (чи лідерів думок молоді) для популяризації історії країни та важливості національності свят.

Що є більш характерним для українців?

На думку молоді, **характерними** для Українців є **ознаки корупції та кумівства**.

Однією з причин формування певних стереотипів та уявлень про українців є **інформаційний вакуум**, в якому перебуває молодь, отримуючи новини з соціальних мереж.

Цікавим спостереженням у ході фокус груп стало те, що молоді люди, які зазначали про дуже високий рівень корупції в Україні, ніколи або мінімально з нею стикалися.

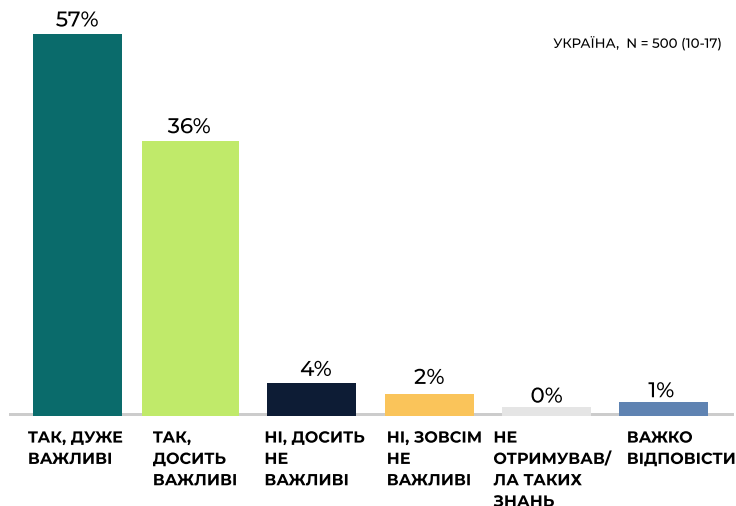
РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Популяризувати позитивні практики боротьби з корупцією** серед молоді, акцентуючи увагу на успішних прикладах;
- **Розробляти інформаційні кампанії, які навчатимуть молодь** впливати на прийняття рішень на рівні громади та долучатися до процесів моніторингу і запобігання корупції;
- **Активніше поширювати позитивні новини та успішні приклади реформ** через соціальні мережі та інші платформи, популярні серед молоді, для зменшення стереотипів серед українців за кордоном;
- **Організувати вебінари та онлайн-зустрічі з українськими експертами, активістами та представниками молодіжних організацій** для створення реалістичного уявлення про ситуацію в Україні;
- **Залучати молодь до міжнародних проєктів та обмінів**, сприяючи безпосередньому спілкуванню та обміну досвідом між українцями та їхніми однолітками з інших країн, демонструючи позитивні зміни та досягнення України.

Що на твою думку, означає патріотизм?
Якою мовою тобі зручніше відповідати на запитання?

Чи є для тебе важливими знання з Історії України, які ти отримав/ла в освітніх закладах?

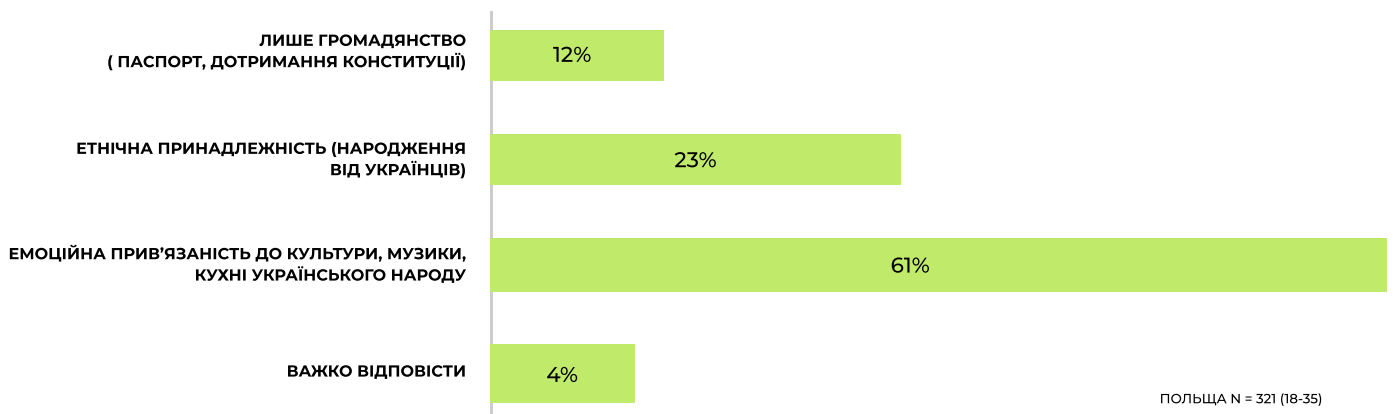
- Знання та шанування історії значно впливають на сприйняття молоддю своєї ролі в суспільстві та їхню готовність до участі у його розвитку. Під час фокус-груп було виявлено, що знання історії та регулярна комунікація з родичами сприяють популяризації національної ідентичності серед молоді, передаючи їм цінності, традиції та культурні особливості, які формують їхню національну свідомість.
- Родинні історії та спогади про історичні події допомагають молодим людям відчути зв'язок із минулим, усвідомити важливість свого походження та відчути гордість за свою країну. Це також сприяє зміцненню родинних зв'язків та передаванню національної спадщини, що робить національну ідентичність частиною особистого досвіду кожного молодого українця.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Популяризувати серед молоді вивчення історії їхніх родин, організовувати заходи, де молодь може поділитися цими історіями;
- Робити акцент на живих історіях, підкріплюючи їх візуальними матеріалами, щоб підвищити зацікавленість молоді у власному корінні та національній спадщині;
- Проводити освітні заходи, що пояснюють молоді, як вони можуть підтримувати та популяризувати Україну на державному і міжнародному рівнях;
- Стимулювати молодь до створення україномовного контенту, що сприятиме формуванню національної ідентичності та популяризації української культури.

➤ Для багатьох молодих людей з України, які евакуювалися до Польщі, поняття національної ідентичності першочергово проявляється через емоційну прив'язку до країни чи регіону.

Що для вас є українська національна ідентичність?

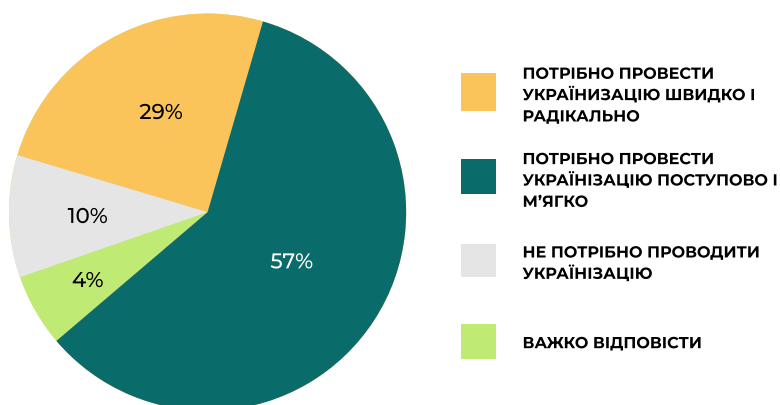
РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Розробляти інформаційні кампанії** для української молоді за кордоном, підкреслюючи, що їх завжди чекають вдома в Україні;
- **Наголошувати** на тому, що саме **молодь може впливати** на майбутнє країни та має можливість змінити її на краще;
- **Інформувати про існуючі можливості** для молоді, що допомагають зробити вагомий внесок у розвиток України, навіть перебуваючи за кордоном;
- **Підкреслювати, що майбутнє України належить молодому** поколінню, яке здатне реалізувати позитивні зміни на національному рівні.

- Загалом, молоді люди під час фокус груп зазначали, що вони **підтримують популяризацію та поширення української мови**, вони визнають, що спілкуватися українською особливо під час війни - важливо.
- Водночас молодь, що **наразі використовує російську мову, негативно ставиться до примусової українізації** та вважає, що вона повинна відбуватися лагідним (гнучким) шляхом через культуру, лідерів думок та тренди.

На ваш погляд, у який спосіб повинен відбуватися процес українізації, тобто перехід на українську мову у всіх сферах нашого суспільства?

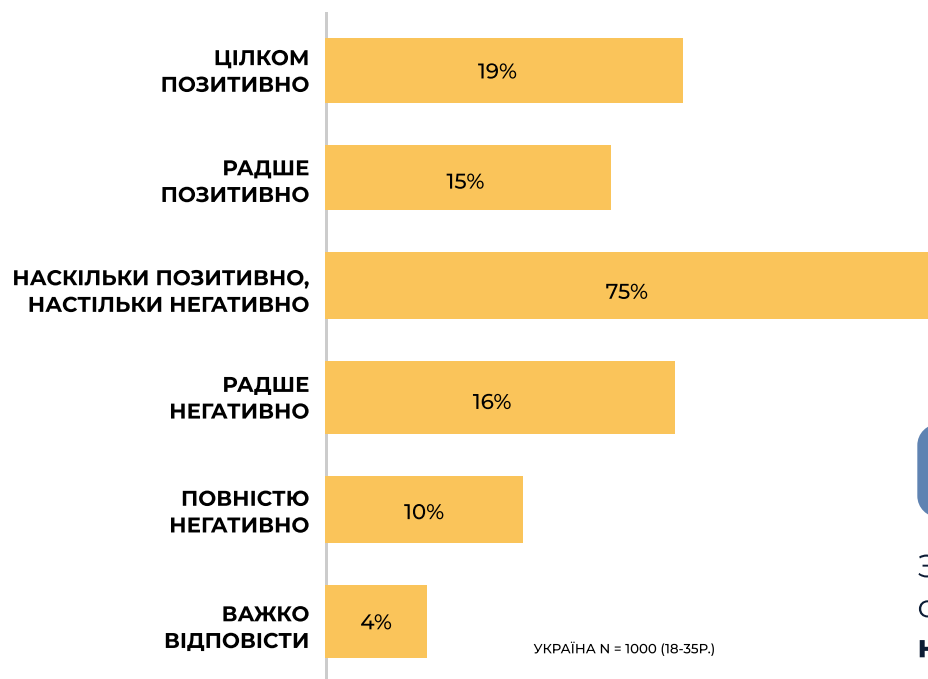

УКРАЇНА N = 198 (18-35)
*ДЛЯ РОСІЙСЬКОМОВНИХ РЕСПОНДЕНТІВ

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Продовжувати популяризувати українську мову серед молоді, підкреслюючи перспективи, які вона надає;
- Підтримувати створення українськомовного контенту та заохочувати молодь брати участь у його розробці;
- Стимулювати молодь природно переходити на українську мову через мотивацію та зацікавленість, а не примушення;
- Розробляти освітні та культурні програми, які демонструють цінність української мови та її роль у формуванні національної ідентичності.

Як ви ставитесь до людей, які вживають російську мову?

Висновок

Здебільшого молодь в Україні ставиться до російськомовних **нейтрально**.

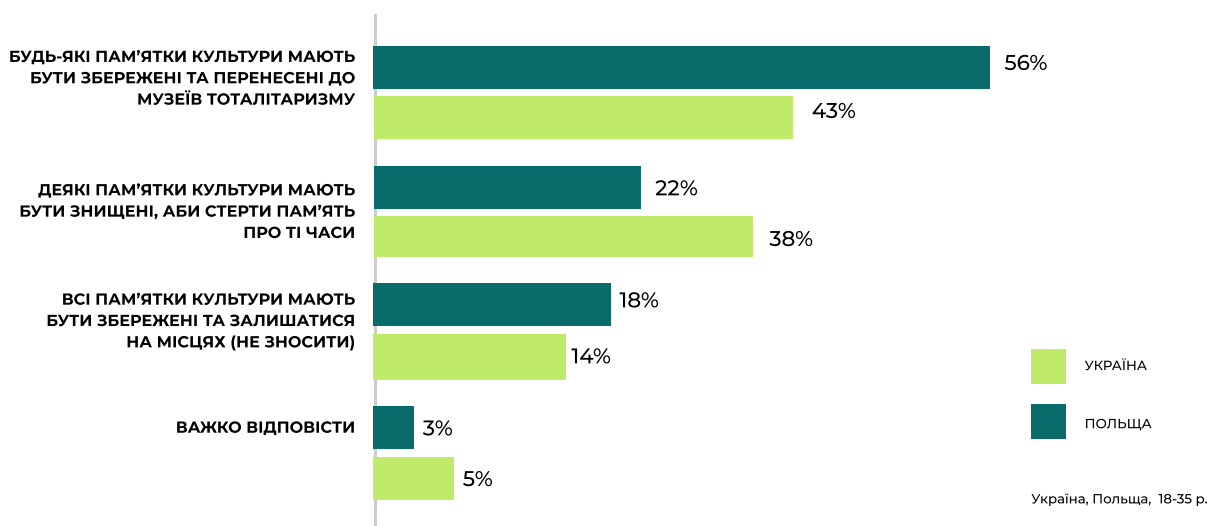
РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Підтримувати створення молодіжних ініціатив, які надають приклади успішного використання української мови в щоденному житті;
- Заохочувати молодь через соціальні мережі та медіакампанії, які демонструють переваги володіння українською мовою у професійній та соціальній сферах;
- Створювати середовище, де молодь бачить практичне застосування української мови в громадській та освітній діяльності;
- Запрошувати відомих лідерів думок, які використовують українську мову, для зустрічей із молоддю та обговорень їхнього досвіду;
- Створювати серії публікацій та відеоконтенту, де молодь розповідає про свій шлях переходу на українську мову.

Молодь позитивно ставиться до декомунізації та вважає цей процес важливим та потрібним. Водночас частина молоді вважає, що важливо не знищувати пам'ятники радянської пори, а формувати з них музеї з історією тоталітаризму.

За інформацією з фокус-груп було також зазначено, що ще однією проблемою для молоді є відсутність чіткої інформаційної кампанії з боку держави, чому саме відбувається заміна пам'ятника чи вулиці.

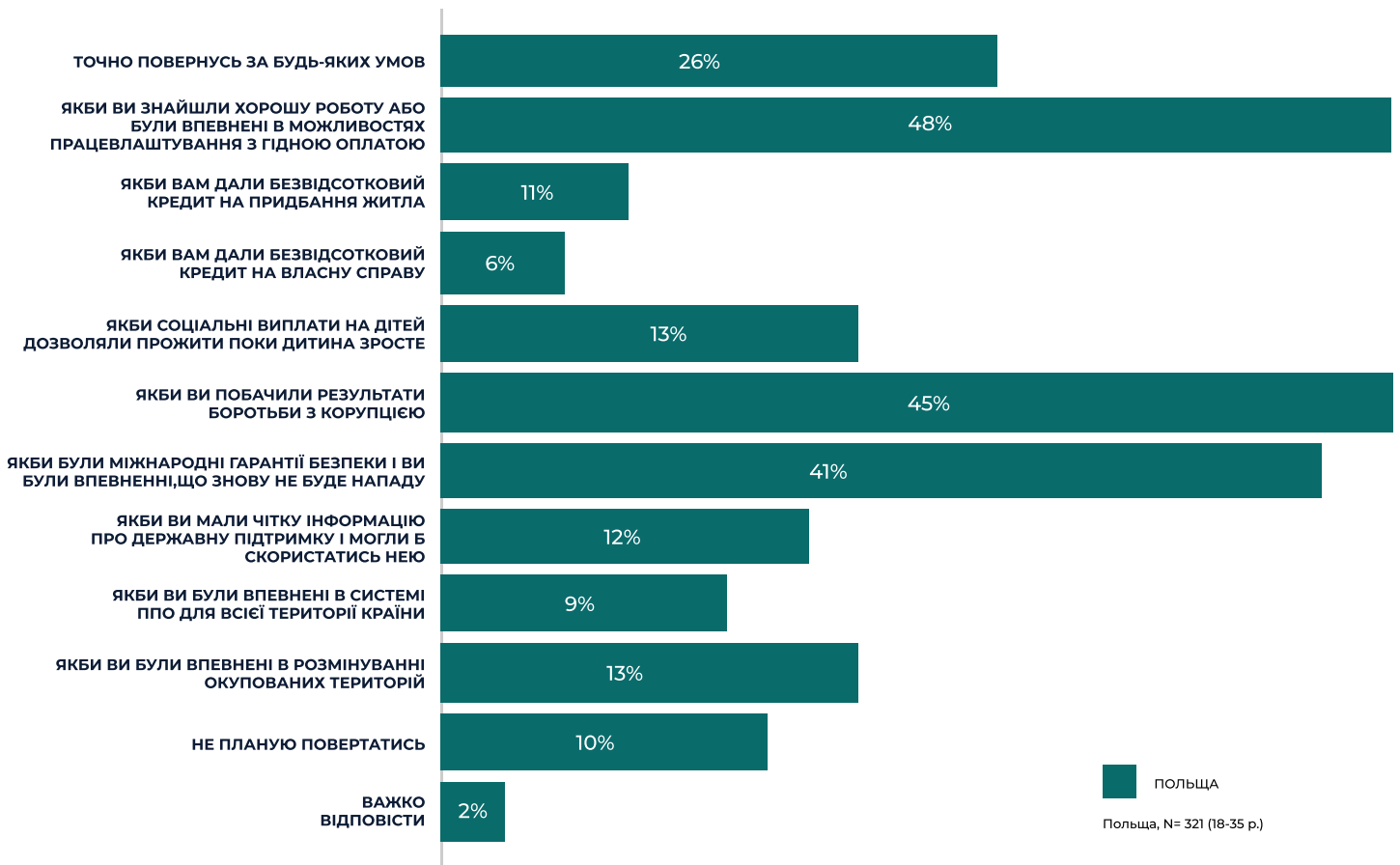
В Україні досі залишається досить багато пам'яток історії та культури часів Радянського Союзу. На Вашу думку, яким чином слід вчинити з ними в межах декомунізації?

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Розробляти чіткі меседжі та інформаційні кампанії** від держави, що пояснюють причини зміни назв вулиць і знесення пам'ятників;
- **Залучати молодь до процесу обговорення та ухвалення рішень** щодо змін назв вулиць, заміни пам'ятників та інших подібних ініціатив;
- **Проводити освітні заходи**, які роз'яснюють історичний контекст та значення подібних змін, стимулюючи активну участь молоді у громадському житті;
- **Використовувати соціальні медіа та інші платформи для комунікації з молоддю**, пояснюючи важливість декомунізації та інших змін, пов'язаних з історичною пам'яттю.

За яких умов Ви б повернулись в Україну?

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- Розробити інформаційні кампанії, що стимулюватимуть молодь повертатися до України;
- Запровадити безвідсоткові кредити, створення кластерів виробничого капіталу та програми підтримки прозорого бізнесу для молоді;
- Запровадити молодіжне кредитування та житлові програми для тих, хто втратив житло через війну;
- Створити системи компенсацій за знищене житло, щоб молодь могла отримати фінансову підтримку;
- Підтримувати розвиток інфраструктури й гарантії міжнародної безпеки для зменшення страху повторної війни;
- Запускати програми для стимулювання молоді до розвитку бізнесу та активної участі в житті громад.

Представники робочих груп, фахівці та експерти, що працюють в напрямку розвитку національно-патріотичного виховання та популяризації національної ідентичності молоді зазначили, що варто звернути увагу на нормативно-правові акти всеукраїнського рівня, які регламентують реалізацію та розвиток Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Джура», яка направлена на формування національної ідентичності молоді.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Запровадити державні програми для популяризації гри «Джура»** у навчальних закладах, зокрема на рівні шкіл, з метою формування національної ідентичності та патріотичного виховання молоді;
- **Організувати навчальні тренінги та семінари для вчителів, вихователів та молодіжних працівників, які будуть залучені до проведення гри «Джура»,** щоб забезпечити їх необхідними знаннями та навичками.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Public Diplomacy
PLATFORM

Дослідження національної ідентичності було проведено Платформою Публічної Дипломатії та Info Sapiens в межах програми "Мріємо та діємо", що впроваджується за фінансової підтримки Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) та виконується IREX.

Це дослідження стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цього матеріалу є відповідальністю IREX, Платформи Публічної Дипломатії та Info Sapiens і не обов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів.